

1.12.2023

Sisäministeriölle

Asia: Yksityisen turvallisuusalan koulutusta, ohjausta ja valvontaa selvittävän työryhmän raportti (VN/2135/2023)

Sisäministeriö asetti 27.1.2023 työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa tarkoitetun vartioimisliike- ja järjestyksenvalvojatoiminnan koulutusta, ohjausta ja valvontaa sekä tehdä tarvittavat ehdotukset niiden kehittämiseksi. Työryhmän loppuraportti on valmistunut 5.10.2023 ja se on lähetetty lausuntokierrokselle 1.12.2023 asti.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n (*jäljempänä MaRa*) jäsenistä järjestyksenvalvoja käyttävät majoitus- ja ravitsemisliikkeet, festivaalit, huvipuistot ja kongressi- ja messutapahtumien järjestäjät.

MaRa toteaa loppuraportista seuraavaa:

1. Työryhmän kokoonpano ja lausuntojen pyytäminen

Raportin laatineen työryhmän jäsenenä on ollut edustajat vain sisäministeriöstä, oikeusministeriöstä, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, Poliisihallituksesta, Opetushallituksesta, Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry:stä ja Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:stä sekä pysyvä asiantuntija yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistosta. Työryhmän raportista käy ilmi, että siinä ei ole huomioitu järjestyksenvalvoja toiminnassaan käyttävien tahojen näkemyksiä. Järjestyksenvalvontaa koskeva sääntely vaikuttaa olennaisella tavalla MaRan jäsenyrytyksiin ja MaRalla olisi tullut olla edustus työryhmässä.

MaRa hämmästelee, että myös työryhmän raportti on lähetetty lausuntokierrokselle hyvin suppealla jakelulla, käytännössä lausuntoja on pyydetty lähes yksinomaan viranomaisilta.

2. Tilapäisten järjestyksenvalvojen käyttö tapahtumissa

Työryhmä ehdottaa, että laista poistetaan mahdollisuus asettaa tilaisuuksiin kouluttamattomia järjestyksenvalvoja.

Raportissa todetaan, että ”Laissa on edelleen mahdollisuus asettaa järjestyksenvalvojen perinteisille toimialueille ns. tilapäisiä järjestyksenvalvoja, joilla ei ole järjestyksenvalvojan peruskoulutusvaatimuksia. Vaikka näiltä

järjestyksenvalvojilta puuttuu eräitä järjestyksenvalvojien toimivaltuuksia eikä heillä ole oikeutta voimankäyttövälineiden kantamiseen, olisi perusteltua, että kaikilta järjestyksenvalvojilta edellytettäisiin vähintään järjestyksenvalvojan peruskoulutuksen suorittamista. Työryhmä ehdottaa siten poistettavaksi laista mahdollisuus asettaa kouluttamattomia järjestyksenvalvoja tilaisuuksiin. On oletettavaa, että sääntelyn muuttaminen asettaisi vaatimuksia muun muassa eräille yhdistystoimijoille. Ottaen huomioon tilapäisten järjestyksenvalvojien vähäisen määrän suhteessa järjestyksenvalvojien kokonaismäärään, näille toimijoille asetettavaa lisätaakkaa ei kuitenkaan voitaisi pitää kohtuuttomana.”

Raportin mukaan tilapäisiksi järjestyksenvalvojaksi oli hyväksytty 237 henkilöä 31.12.2022 ja vastaava luku 31.3.2021 oli 224 henkilöä. Maaliskuun 6. päivänä 2019 hyväksytyjä tilapäisiä järjestyksenvalvoja oli 313 henkilöä. Raportin mukaan tilapäisiksi järjestyksenvalvojiksi hyväksyttävien henkilöiden määrää ei siis voi pitää erityisen suurena verrattuna ”varsinaisten” järjestyksenvalvojien määrään. Viimeksi mainittujen hyväksyntä oli voimassa 36 373 kappaletta 31.12.2022.

MaRa toteaa, että raportissa olevat luvut tilapäisten järjestyksenvalvojien määrästä eivät vastaa todellista asiantilaa. Tilapäisiä järjestyksenvalvoja on hyväksytty tapahtumiin huomattavasti enemmän.

Vuoden alussa (maaliskuu) tai vuoden lopussa (joulukuu) voimassa olevat hyväksynnit tilapäisistä järjestyksenvalvojista jättävät lukumäärän ulkopuolelle kaikki kesän tapahtumiin hyväksytyt tilapäiset järjestyksenvalvojat. Poliisilaitos voi yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (*jäljempänä turvapalvelulaki*) 37 §:n nojalla hyväksyä tilapäisen järjestyksenvalvojakortittoman järjestyksenvalvojan yksittäiseen tilaisuuteen tai saman järjestäjän samassa paikassa järjestämiin saman luonteisiin tilaisuuksiin enintään neljäksi kuukaudeksi yhden vuoden aikana. Näin ollen esimerkiksi kesän festivaali-, kulttuuri- ja urheilutapahtumien tilapäiset järjestyksenvalvojien hyväksynnit eivät ole enää voimassa vuoden lopussa.

Poliisilaitokset ovat toimittaneet Olympiakomitean tietopyynnön perusteella tiedon vuoden 2022 aikana hyväksytyistä tilapäisistä järjestyksenvalvojista. **Poliisilaitoksilta saadut lukumäärät tilapäisistä järjestyksenvalvojista ovat huomattavasti korkeammat kuin mitä raportissa todetaan.**

Vaasan poliisilaitos: 1311 kappaletta
 Helsingin poliisilaitos: 799 kappaletta
 Sisä-Suomen poliisilaitos: 704 kappaletta
 Itä-Suomen poliisilaitos: 560 kappaletta
 Lounais-Suomen poliisilaitos: 500 kappaletta
 Länsi-Uudenmaan poliisilaitos: 38 kappaletta
 Lapin poliisilaitos: 32 kappaletta
 Itä-Uudenmaan poliisilaitos: 15 kappaletta
 Hämeen poliisilaitos: 6 kappaletta
 Kaakkois-Suomen poliisilaitos: 0

Tietoja ei ole saatu 1.12.2023 mennessä Oulun poliisilaitokselta eikä Pohjanmaan poliisilaitokselta. Tietoja ei ole kysytty Ahvenanmaalta.

MaRa toteaa, että tilapäisiä järjestyksenvalvojia käytetään varsinaisten järjestyksenvalvojen apuna esimerkiksi kesä tapahtumissa. Monesti tapahtumanjärjestäjä sopii yhdistysten (esimerkiksi urheiluseura) kanssa siitä, että yhdistykset toimittavat tilapäisiä järjestyksenvalvojia tapahtumaan. Tilapäiset järjestyksenvalvojat toimivat tapahtumassa vapaaehtoisina ja yhdistys saa tästä tapahtumanjärjestäjältä korvauksen (yhdistyksen varainhankintaa).

Jos tilapäisiltä järjestyksenvalvojilta vaadittaisiin jatkossa järjestyksenvalvojan koulutusta, se edellyttäisi, että tapahtumassa tilapäisenä järjestyksenvalvojana toimiva vapaaehtoinen joutuisi suorittamaan monta sataa euroa maksavan monipäiväisen koulutuksen. Tapahtumien ja tapahtumaan tilapäisiä järjestyksenvalvojia toimittavien yhdistysten kulut nousisivat kohtuuttomalla tavalla, koska tilapäisten järjestyksenvalvojen koulutuksesta aiheutuvat lisäkulut tulisivat niiden maksettavaksi. Tilapäisiin järjestyksenvalvojatehtäviin hakeutuvien henkilöiden määrä myös romahtaisi uuden koulutusvaatimuksen seurauksena. **Ehdotus vaarantaisi suurten ja pienten kulttuuri- ja urheilutapahtumien järjestämisen Suomessa.**

MaRa toteaa, että voimassa olevan lain nojalla poliisilaitos määrittää aina, kuinka monta kortillista järjestyksenvalvojaa tapahtumassa on oltava tilapäisten järjestyksenvalvojen ohella. Kouluttamattomien järjestyksenvalvojen enimmäismäärä suhteessa koulutettuihin järjestyksenvalvojiin arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja poliisilaitokset ja tapahtumanjärjestäjät käyvät asiasta vuoropuhelua.

MaRa toteaa, että tilapäisten järjestyksenvalvojen käyttö tapahtumissa ei ole aiheuttanut mitään ongelmia tai turvallisuus- tai järjestyksenvalvontapuutteita. Tilanne on päinvastainen. Vakiintuneet ammattimaiset tapahtumajärjestäjät ja turvallisuusalan palveluntarjoajat huolehtivat siitä, että tilapäiset kortittomat järjestyksenvalvojat perehdytetään tehtäviin. Tilapäiset kortittomat järjestyksenvalvojat ovat tapahtumissa korvaamattoman tärkeitä toimiessaan varsinaisten järjestyksenvalvojen apuna järjestyksen ja turvallisuuden varmistamisessa ja asiakaspalvelijoina.

MaRa vastustaa työryhmän ehdotusta. Tilapäisten kouluttamattomien järjestyksenvalvojen käyttö tapahtumissa tulee sallia jatkossakin eikä turvapalvelulain 37 §:ään tule tehdä muutoksia.

3. Järjestyksenvalvojen koulutusvaatimusten lisääminen

Julkisuudessa olleiden tietojen perusteella työryhmän asettamisen syynä on ollut vartijoiden yksittäinen voimankäyttötilanne kauppakeskuksessa, mikä on johtanut asiakkaan kuolemaan, ja turvapalvelulain 28 §:n nojalla poliisin

avuksi pääradan juna-aseman liikenneasemille asetettujen järjestyksenvalvojen epäilty väkivaltaisuus.

Työryhmän raportissa esitetään kaikkien järjestyksenvalvojen peruskoulutusten pidentämistä ja pakollista voimankäyttövälineiden kertauskoulutusta myös muille kuin yksityisen turvallisuusalan elinkeinonluvan haltijan palveluksessa työskenteleville järjestyksenvalvojille, jotka kantavat voimankäyttövälineitä. Tämän lisäksi ehdotetaan, että tällä hetkellä poliisilaitoksen harkintaan perustuvan voimakäytön lisäkoulutus tehtäisiin pakolliseksi kaikille järjestyksenvalvojille.

Työryhmä perustelee koulutusvaatimusten pidentämisen tarvetta sillä, että yleisesti ottaen perusoikeuksiin puuttumisen mahdollisuus on järjestyksenvalvojan työssä vartijan työtä suurempi. **MaRa katsoo, että koulutusvaatimusten pidentäminen ja kiristäminen ei ole perusteltua.**

Peruskoulutus

Järjestyksenvalvojan peruskoulutus antaa järjestyksenvalvojalle hyvät perusvalmiudet järjestyksenvalvojan työhön ja osaaminen kehittyy käytännön työssä. Raportista ei voida tehdä johtopäätöstä, että nykyinen peruskoulutus ei olisi riittävä.

MaRa korostaa, että työvoimapula koskee myös järjestyksenvalvonta-tehtävissä työskenteleviä. Hallituksen ei tule vaikeuttaa turvapalvelualan yritysten, tapahtumien ja majoitus- ja ravitsemisliikkeiden mahdollisuutta saada palvelukseensa uusia järjestyksenvalvojia pidentämällä järjestyksenvalvojakortin saamisen edellytyksenä olevaa peruskoulutusta.

Voimankäyttövälineiden kertauskoulutus

Raportissa ehdotetaan, että kaikkien voimankäyttövälineiden kantavien järjestyksenvalvojen tulisi suorittaa vuosittain voimankäyttövälineiden kertauskoulutus. Tällä hetkellä vaatimus koskee turvallisuusalan elinkeinonluvan palveluksessa olevia järjestyksenvalvoja, jotka kantavat työssään voimankäyttövälineitä.

MaRa toteaa, että turvapalvelulain nojalla voimankäyttövälineitä saa kantaa ainoastaan järjestyksenvalvoja, joka on saanut voimankäyttövälineiden käyttäjäkoulutuksen. Sallittuja voimankäyttövälineitä ovat käsiraudat, patukka ja kaasusumutin. Kaasusumuttimen kantaminen edellyttää lisäksi erillistä kaasusumutinkoulutusta. Turvallisuusalan elinkeinonluvan haltijoiden palveluksessa olevilla järjestyksenvalvojilla on oikeus kantaa myös teleskooppipatukkaa.

Valtaosa järjestyksenvalvojen asiakaskohtaamisista ravintoloissa ja tapahtumissa on normaaleja asiakaspalvelutilanteita. Suurin osa järjestyksenvalvojen kohtaamista häiriötilanteista pystytään hoitamaan

kehotuksin. Voimankäyttö pääsyn epäämisissä, poistotilanteissa tai järjestyshäiriössä tapahtuu useinmiten ilman voimankäyttövälineitä.

Kiinniottitilanteissa järjestyksenvalvojat saattavat joutua käyttämään käsi-rautoja. Järjestyksenvalvojan kaasusumuttimen käyttö ravintoloissa ja tapahtumissa ei ole yleistä. **Raportissa ei kuvata, että järjestyksenvalvojen voimankäyttövälineiden käyttöön liittyisi yleisesti sellaisia epäkoh-tia, jotka vaatisivat koulutusvaatimusten kiristämistä.** Yksittäisten jär-jestyksenvalvojen mahdolliset ylilyönnit eivät voi olla peruste kiristää kaikkien voimankäyttövälineitä työssään kantavien järjestyksenvalvojen koulutusvaatimuksia.

MaRa katsoo, että voimankäyttövälineiden kertauskoulutusvaatimus tulee säilyttää vain turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluk-sessa olevilla järjestyksenvalvojilla, joilla on muita laajempi oikeus voimankäyttövälineiden kantamiseen.

Voimakäytön lisäkoulutus

Turvapalvelulain nojalla, jos järjestyksenvalvojan tehtävä tai työturvalli-suus sitä vaatii, toimialueen poliisilaitos voi edellyttää, että 26 §:ssä tarkoi-tetuissa tilaisuuksissa, alueilla tai paikoissa järjestyksenvalvojana saa toi-mia vain 35 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun koulutuksen lisäksi Po-liisihallituksen määrittämät vaatimukset täyttävän voimankäytön lisäkoulu-tuksen (järjestyksenvalvojan voimankäytön lisäkoulutus) hyväksytysti suo-rittanut. Lisäkoulutuksen tämänhetkinen pituus on 16 tuntia.

Työryhmä ehdottaa, että nykyistä voimankäytön lisäkoulutusta vas-taava koulutus siirrettäisiin suoraan sisäministeriön asetukseen perus-tuviin järjestyksenvalvojan koulutusvaatimuksiin. Raportissa ei ole pe-rusteltu, miksi nykyinen poliisilaitoksen harkintaan perustuva malli ei ole toimiva tai riittävä. Ehdotus kiristäisi myös tältä osin järjestyksenvalvojen koulutusvaatimuksia. **MaRa vastustaa sääntelyn muuttamista.**

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Kai Massa
lakimies

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualo- jen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko- osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, ca- tering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikennease- mia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, oh- jelmalveluyrityksiä, luontomatkaileyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markki- nointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.